

"Her bir mü'min i'lâ-i Kelimetullah ile mükelleftir. Bu zamanda en büyük sebebi, maddeten terakki etmektir." cümlesini izah eder misiniz? Burada geçen "mükellef" nasıl oluyor? Bir şeyin mükellef olması için farz olması gerekiyor; bu konuda âyet var mı?

i'la-yi kelimetullah, Allah'ın kelamını yüceltmek ve yaymak anlamına geliyor. Ve Allah'ın dinine hizmet etmek ve onun insanlar nezdinde yücelmesi için elinden geleni yapmak her müminin bir görevi ve vazifesidir.

"**Mükellef**" ifadesi burada *vazife ve görev* anlamında kullanılıyor.

"Sizden hayra çağırın, iyiliği emreden ve kötülükten men eden bir topluluk bulunsun işte kurtuluşa erenler bunlardır."(Âl-i İmran, 3/104)

Bu ayette bu sorumluluğu ifade etmektedir.

* * *

Sözlükte "yükseltmek, yüceltmek" anlamındaki **i'lâ** masdarıyla "**Allah'ın sözü**" mânasındaki "kelimetullâh"tan oluşan bu terkipte yer alan kelimetullahın, tevhid inancının esasını teşkil eden "**Lâ ilâhe illallah**" (Allah'tan başka ilah yoktur) sözünü ve daha genel olarak Allah'ın insanlığa gönderdiği son dini ifade ettiği kabul edilmektedir.

Bu durumda **i'lâ-yi kelimetullah** tabiri, Allah'ın dininin ve tevhid inancının yüceltilip yaygınlaştırılması yolunda gösterilen gayret ve faaliyetleri kapsamakta, cihad ve savaş kelimeleriyle birlikte Kur'ân-ı Kerîm'de sıkça zikredilen "**fî-sebîlillâh**" (Allah yolunda) kavramıyla yakından ilgili bulunmaktadır.

Müslümanları düşmanlara karşı Allah yolunda savaşa teşvik eden bir ayette Allah'ın, Peygamber'ine yardım ederek kâfirlerin kelimesini (**küfür, şirk**) alçalttığı, Allah'ın kelimesini de (**tevhid**) yücelttiği ifade edilir (Tevbe 9/40). Bazı insanların ganimet, bazılarının şöhret, bazılarının gösteriş için savaştığı, hangisinin Allah yolunda olduğu Resûl-i Ekrem'e sorulunca yalnız Allah'ın kelimesinin yüceltilmesi için savaşanın Allah yolunda olduğunu belirtmiştir(Buhârî, "Cihâd", 15; "Tevhîd", 28; Müslim, "İmâre", 149-151).

Yeryüzünde dengeleri ve düzeni bozmak isteyenleri kötüleyen, istilâ, tecavüz ve sömürü amacı taşıyan savaşları tanımayan İslâmiyet (*el-Bakara 2/11-12, 205; en-Nisâ 4/94; el-A'râf 7/85-86; el-Kasas 28/77, 83*) ancak müslümanların can ve mal güvenliğini sağlamak, inançları konusunda baskı altında kalmalarını önlemek, kendilerine ve ülkelerine yönelik tehditlere karşı koymak için yapılan savaşları Allah yolunda verilen mücadele olarak meşrû kabul etmiştir.

Müslümanın Allah'a kulluk ve onun rızâsını temin için İslâm esaslarını öğrenme, öğretme, ferdî ve içtimaî planda yaşama, yaşanmasını sağlamaya çalışma, İslâm'ı tebliğ ve bu hususta karşılaşacağı engelleri aşmak için göstermesi gereken gayreti ifade eden cihadın kapsamı içinde yer alan bu savaşın hedefi bazı âyetlerde fitne sona erip din tamamen Allah'ın oluncaya kadar savaşma (*el-Bakara 2/193; el-Enfâl 8/39*) şeklinde belirlenmiştir.

Hiçbir Müslümanın inancı konusunda baskı altında kalmaması, insanların her türlü beşerî ihtirastan uzak olarak Allah'a inanmaları ve inançlarının gereğini yerine getirme imkânına kavuşmalarıyla Allah yolunda yapılması istenen savaş hedefine ulaşmış, diğer bir ifadeyle i'lâ-yi kelimetullah gerçekleşmiş olur. Hz. Peygamber'den itibaren Müslümanların gerek inançları konusunda uğradıkları baskılar gerekse İslâmı tebliğ hususunda karşılaştıkları engeller sebebiyle giriştikleri, beşerî ihtirasların hâkim olduğu istilâlardan ayrılması için "fetih" diye adlandırılan savaşların temel amacı da i'lâ-yi kelimetullah olmuştur.(1)

(1) bk. TDV. İ.A., Md. i'lâ-yı Kelimetullah.